

Ylä-Savon Ympäristölautakunta

Toimintakertomus 2024

Ympäristölautakunta 20.2.2025 § 24

Sisällys

Ylä-Savon Ympäristölautakunta	2
Henkilöstö htv vastuualueittain	3
Vuonna 2024 toteutuneet henkilöstömuutokset	3
Talous	4
Laskelma kuntien lopullisista maksuosuuksista	4
Strategiset tavoitteet	5
Riskit	8
Ympäristöterveyspalvelut	11
Talous	11
Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma	11
Ympäristönsuojelupalvelut	13
Talous	13
Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma	13

Ylä-Savon Ympäristölautakunta

Tilivelvolliset: ympäristöjohtaja ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Iisalmen kaupunki on tehnyt yhteistoimintasopimuksen Kiuruveden kaupungin sekä Sonkajärven ja Vieremän kuntien kanssa ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastuukuntamallin mukaisesti. Lisäksi Iisalmen kaupunki on tehnyt sopimuksen viranomaistehtävien hoitamisesta Pielaveden kunnan kanssa ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien osalta.

Ylä-Savon ympäristölautakunta vastaa jäsenkuntien puolesta siitä, mitä kuntien velvollisuudeksi on säädetty ympäristöterveydenhuollosta ja ympäristönsuojelusta. Ympäristölautakunta toimii jäsenkuntien ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu-, kemikaali- ja leirintäalueviranomaisena sekä elintarvikelain, tupakkalain ja lääkelain 54a § - 54d § mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Yhteistoimintasopimuksen 5 §:ssä on määrätty taloudesta ja taloudenhoidosta seuraavasti: Ympäristönsuojelun ja terveystalouden kustannukset jaetaan asukaslukuperusteisesti. Eläinlääkintä-huollon kustannukset jaetaan niin, että 50 % kustannuksista jaetaan asukaslukuperusteisesti ja 50 % maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella. Maidontuotantotilojen jakoperusteena käytetään uusinta saatavissa olevaa tilastoa ja asukasluvun laskenta-ajankohta on edellisen vuoden viimeinen päivä.

Yhteistoimintasopimuksen 8 §:n mukaan Iisalmen kaupunki vuokraa tarvittavat yleiset toimitilat (ympäristönsuojelun ja terveystalouden osalta). Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä vastaavat eläinlääkintähuollon tilakustannuksista ja tiloihin kuuluvista kiinteistä laitteista oman kuntansa osalta.

Iisalmen kaupunki laskuttaa kuntien maksusuudet kerran kuussa talousarvion mukaisesti. Tilin-päätöksen valmistuttua loppulasku (veloitus/hyvitys) lähetetään kuntiin. Maksujen viivästyessä noudatetaan korkolain mukaista viivästyskorkoa. Laskuun liitetään kustannuserittely.

Henkilöstö htv vastuualueittain

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Henkilöstö/htv	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
Ympäristöterveydenhuolto	Vakituiset	19,8	24	21,5	-2,5
	Määräaikaiset	2,1	3,5	4	0,5
	Yhteensä	21,9	27,5	25,5	-2
Ympäristönsuojelu	Vakituiset	4,8	5	4,9	-0,1
	Määräaikaiset	0,2	1,25	0,83	-0,42
	Yhteensä	5	6,25	5,73	-0,52
Yhteensä	VAKITUISET	24,6	29	26,4	-2,6
	MÄÄRÄAIKAISET	2,3	4,75	4,83	0,08
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	YHTEENSÄ		33,75	31,23	-2,52

Vuonna 2024 toteutuneet henkilöstömuutokset

Ympäristöterveyspalveluissa on 19 virkaa ja 5 toimea. Määräaikaisia virka- ja työsuh-teita on vuosilomien ja muiden virka- ja työvapauksien vuoksi ollut noin 4,0 htv, joista 1,8 htv on kohdistunut kunnaneläinlääkäriin tehtäviin, 1 htv klinikkaeläinhoitajien työhön ja 1,2 htv ympäristöterveystarkastajan työhön. Vuoden 2024 aikana toinen valvontaeläinlääkäri virka oli rekrytointivaikeuksien vuoksi täyttämättä viisi kuukautta, jolloin eläinsuojeluvalvontaan palkattiin tuoksi ajaksi ympäristöterveystarkastaja. Valvontaeläinlääkäri virka saatiin täytettyä 1.6.2024 alkaen. Kiertävän kunnaneläinlääkäri virka täytettiin 30.9.2024 alkaen ja sitä ennen virkaa hoidettiin määräaikaisin virkasuhtein. Vieremän ja Sonkajärven kunnaneläinlääkäreiden vastaanotoilla on normaalisti yhteinen klinikkaeläinhoitaja, mutta kesän ajan kummallakin vastaanotolla oli kokoaikaiset klinikkaeläinhoitajat, jotta kunnaneläinlääkäriin sijaisuudet saatiin helpommin täytettyä.

Ympäristönsuojelupalveluissa on viisi vakinaista virkaa. Yksi ympäristönsuojelutarkastaja teki 80 % työaika elokuun loppuun saakka. Lisäksi täytettiin 1.3.2024 alkaen määräaikainen ympäristönsuojelutarkastajan virka vuoden 2025 loppuun saakka.

Talous

71 Ylä savon ympäristölautakunta	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 855 700	0	1 855 700	1 740 732	114 968	93,8
Henkilöstökulut	-2 201 000	0	-2 201 000	-2 094 559	-106 441	95,2
Toimintakulut	-684 900	0	-684 900	-588 921	-95 979	86,0
Toimintakate	-1 030 200	0	-1 030 200	-942 749	-87 451	91,5
Laskennalliset kustannukset						
Muut laskennalliset kustannukset	-163 200	0	-163 200	-163 200	0	100,0
Laskennalliset tuotot	0	0	0	0	0	0,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 049 100	0	-3 049 100	-2 846 681	-202 419	93,4

Laskelma kuntien lopullisista maksuosuuksista

	Eläinlääkintähuolto						Terveysvalvonta				YT-palv. yhteensä	Ympäristönsuojelu			Ymp.suoj yhteensä	Kuntien maksu- osuudet yhteensä	Perityt maksu- osuudet	Erotus/ palautus
	Subventiot	Tilakulut	Kunnan %-osuus	Vyörytykset	Muut TA- kulut	Yhteensä	Kunnan %- osuus	Vyörytykset	TA-kulut	Yhteensä		Kunnan %-osuus	Vyörytykset	TA-kulut				
Iisalmi	-7 698	-112 176	38,27 %	-41 757	-554 982	-716 613	58,60 %	-13 654	-159 790	-173 443	-890 057	52,48 %	-16 163	-200 052	-216 216	-1 106 272		
Kiuruvesi	-17 658	-432	29,72 %	-32 422	-430 918	-481 430	21,40 %	-4 987	-58 359	-63 346	-544 775	19,17 %	-5 903	-73 064	-78 967	-623 742	681 486	57 744
Sonkajärvi	-7 895	-981	13,51 %	-14 735	-195 834	-219 445	10,34 %	-2 410	-28 208	-30 618	-250 063	9,26 %	-2 853	-35 315	-38 169	-288 232	311 781	23 550
Vieremä	-10 593	-735	18,50 %	-20 186	-268 289	-299 803	9,65 %	-2 249	-26 326	-28 575	-328 378	8,65 %	-2 663	-32 959	-35 622	-364 000	395 296	31 296
Pielavesi												10,44 %	-3 217	-39 816	-43 033	-43 033	50 040	7 007
	-43 843	-114 325	100 %	-109 100	-1 450 023	-1 717 291	100 %	-23 300	-272 682	-295 982	-2 013 273	100 %	-30 800	-381 206	-412 006	-2 425 279	1 438 603	119 596

Strategiset tavoitteet

Toteutunut
Osittain toteutunut
Ei toteutunut

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 31.12.2024	Tila
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana ko-keiluissa.	Henkilöstön osallistaminen ja koulutuksiin osallistuminen	Koulutuspäivien lukumäärä	Henkilöstön koulutuspäivien lukumäärä noin 140 kpl.	
Ihana Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 31.12.2024	Tila
Huolehdimme kaupungin siisteydestä ja kannustamme myös kuntalaisia huolehtimaan ympäristöstään	Ohjaus ja neuvonta, lausunnot	Lausuntojen lukumäärä	Lausuntoja 89 kpl.	

Rakennamme toimivaa, viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden	Valvonta, ohjaus ja neuvonta Luonnonvarojen kestävä käyttö Riittävät eläinlääkintähuollon palvelut	Vedenlaatu Elintarvike- ja talousvesiperaisten epidemioiden lukumäärä Lupien ja ilmoitusten käsittelymäärät Eläinsuojelutoimenpiteiden ja terveydenhuoltokäyntien lukumäärä	Talousveden laatu on ollut hyvä. Yksi Yersinia enterocolitica -epidemia. Lupia 31 kpl ja ilmoituksia 74 kpl. Eläinsuojelutarkastuksia 80 kpl. Terveydenhuoltokäyntejä n. 240 kpl.	
--	---	---	---	--

Hyvinvoiva henkilöstö				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 31.12.2024	Tila
Päätöksenteko, johtaminen ja henkilöstön osallistaminen kehittämiseen on erinomaisella tasolla	Säännöllinen työpaikkakokouskäytäntö	Työpaikkakokousten lukumäärä.	Ympäristönsuojelupalavereja 14 kpl. Terveysvalvonnan palavereja 28 kpl. Eläinlääkintähuollon ja valvonta-eläinlääkäripalavereja 7 kpl.	
Henkilöstö tietää, mitä heiltä odotetaan ja työtä tehdään innostuneesti	Työhön perehdyttäminen. Kehityskeskustelut.	Henkilökunnan vaihtuvuus. Kehityskeskustelujen toteuma.	Henkilökunnan vaihtuvuutta ei ole ollut. Kaikki kehityskeskustelut on pidetty.	
Kehitämme työhyvinvointia aktiivisesti ja pitkäjänteisesti	Työnohjaus. Sisäinen koulutus.	Työnohjauskertojen ja järjestettyjen koulutusten lukumäärä. Sairauspoissaolojen lukumäärä.	Työnohjauskertojen lukumäärä 54 kpl. Sisäisiä koulutuksia 1 kpl. Sairauspoissaolot: ympäristöterveyspalvelut 16,2 kpv/htv, ympäristönsuojelupalvelut 4,7 kpv/htv	

Digitalisaatio, tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 31.12.2024	Tila
Kehitämme palveluita ja työmenetelmiä digitaalisuuden mahdollisuudet hyödyntäen	Tietojärjestelmien hankinta	Uusien sähköisten palveluiden käyttöönotto	Paikkatieto-ohjelman päivitys on tilattu. Uusi eläinlääkintähuollon ohjelmisto on otettu käyttöön.	

Riskit

Ei toteutumassa
Riski kasvanut
Riski toteutunut

Riskin kuvaus ja mahdollinen vaikutus	Ennakoivat toimenpiteet riskin hallintaan	Toteuma 31.12.2024	Tila
Päätökset eivät pysy oikeusasteissa.	Lautakunnan jäsenten koulutus ja viranhaltijoiden ammattitaidon ylläpito koulutuksiin osallistumalla.	Kaikki päätökset pysyivät lainvoimaisina.	
Ympäristövahinko. Vaikutus ympäristön pilaantuminen.	Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyt sekä Viranomaisvalvonta.	Ei merkittäviä ympäristövahinkoja.	
Riistakatu 5:n sisäilmaongelmat. Sisäilmaongelmien vaikutus henkilöstön työkykyyn.	Etätyön joustava käyttö.	Etätyösopimuksissa on huomioitu sisäilmaongelmat yksilöllisesti.	
Laiterikot	Huoltosopimuksilla varmistetaan laitteiden säännöllinen huolto. Varaudutaan laiterikkoihin käyttötaloudessa.	Ei ole ollut suuria laiterikkoja.	

Henkilöstön työhyvinvoinnin heikentyminen	Osallistava ja kuunteleva henkilöstöpolitiikka sekä työssäjaksamisen tukeminen. Säännölliset työyhteisöpalaverit. Huomioidaan työn aiheuttama psykososiaalinen kuormitus: - Työstä palautumisen mahdollistaminen. - Riittävät työterveyshuollon palvelut. - Työnohjaus. - Työturvallisuudesta huolehtiminen.	Eläinsuojeluvalvonnassa työn psykososiaalinen kuormitus on korkea. Tämän vuoksi siitä on tehty kohdennettu työpaikkaselvitys loppuvuonna 2024.	
Uuden eläinlääkintähuoltolain tuomia velvoitteita ei täytetä (mikäli laki tulee voimaan luonnoksen kaltaisena) 1. 13 §/kunnan vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä 2. 17 §/markkinaperusteinen hinnoittelu, kirjanpitovelvollisuus 30 §/ Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuusvelvollisuus	1. Eläinlääkintähuollon ohjelma uusitaan sellaiseksi, jossa on keskitetty asiakasrekisteri. 2. Järjestämisvastuun ulkopuolella olevien toimenpiteiden klinikkamaksut tulee nostaa niistä aiheutuvien kulujen suuruisiksi sekä erillinen kirjanpito toiminnoista, jota harjoitetaan kilpailutilanteessa markkinoilla Kirjanpidossa julkisin varoin tuettuihin eläinlääkäripalveluihin kohdistuvat tulot ja menot on eriytettävä kaikesta muusta toiminnasta sekä laadittava kuvaus kustannuslaskennan periaatteesta. Tämän lisäksi on kuvattava tiedot palkkioista, joita	Uusi eläinlääkintähuollon ohjelma on otettu käyttöön. Uusi eläinlääkintähuoltolaki täydennyksineen tulee voimaan vuoden 2026 alusta.	

	kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettyinä		
Riittämättömät resurssit, sijaisten rekrytoinnin epäonnistuminen. Eläinlääkäripäivystyksen järjestämisen vaikeutuminen.	Henkilöstön työolosuhteisiin panostetaan työn veto-voimaisuuden lisäämiseksi. Terveysvalvonnassa vuosilomansijaisen viranhoitomääräystä jatketaan loppuvuoteen saakka. Henkilöstöresurssit ovat tarvetta vastaavia. Eläinlääkintähuollossa kunnaneläinlääkäreiden palkkausta tarkastellaan suhteessa Eläinlääkäriliiton suosituspalkkaan.	Täyttämättä olleet valvontaeläinlääkärin ja kiertävän kunnaneläinlääkärin virat on saatu täytettyä.	

Ympäristöterveyspalvelut

Talous

7020 Ympäristöterveyspalvelut	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 528 000	0	1 528 000	1 439 683	88 317	94,2
Henkilöstökulut	-1 788 800	0	-1 788 800	-1 701 762	-87 038	95,1
Toimintakulut	-552 400	0	-552 400	-495 416	-56 984	89,7
Toimintakate	-813 200	0	-813 200	-757 495	-55 705	93,1
Laskennalliset kustannukset						
Muut laskennalliset kustannukset	-132 400	0	-132 400	-132 400	0	100
Laskennalliset tuotot	0	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 473 600	0	-2 473 600	-2 329 578	-144 022	94,2

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Ympäristöterveyspalveluissa kokonaiskustannusten toteuma oli 94,2 %. Yhteistoiminta-alueen kunnille maksettiin yhteistoimintakorvausten palautuksia yhteensä 87 716 €.

Vuoden 2024 aikana saatiin täytettyä eläinlääkintähuollossa olleet täyttämättömät virat. Valvontaeläinlääkärin virka täytettiin 1.6.2024 alkaen ja kiertävän kunnaneläinlääkärin virka 30.9.2024 alkaen. 31.5.2024 saakka eläinsuojeluvalvontaa varten palkattiin määräaikainen ympäristöterveystarkastaja. Eläinsuojeluvalvonta kuuluu valtion korvattaviin tehtäviin, mutta nykyisen lainsäädännön mukaan valtio korvaa vain kunnan eläinlääkärin tekemän eläinsuojelutyön, vaikka myös terveysvalvontaa suorittava viranhaltija on eläinten hyvinvointilain mukainen toimivaltainen viranomaisena. Näin ollen määräaikaisen ympäristöterveystarkastajan tekemän eläinsuojelutyön joutuu yhteistoiminta-alueet kaupungit ja kunnat rahoittamaan täysimääräisesti. Tästä aiheutui kunnille noin 20 000 € ylimääräinen kuluerä.

Vuonna 2024 oli poikkeuksellisen runsaasti pitkäaikaisia poissaoloja, joita hoidettiin sisäisin työjärjestelyin. Tämä vaikutti tavoitteiden täyttymiseen erityisesti terveysvalvonnassa, vaikka vuodelle 2024 oli budjetoitu ylimääräistä

ympäristöterveystarkastajaresurssia 0,3 htv. Em. resurssia jouduttiin käyttämään myös eläinsuojelutyöhön, koska vuoden 2024 jälkipuoliskolla oli 0,6 htv vaje valvontaeläinlääkäriresurssissa poissaolojen vuoksi. Lisäksi ympäristöterveyspalvelujen vastuualuepäällikön sijaisuuteen kului tarkastajaresurssia. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisaste oli tämän vuoksi vain 58 %, josta maitohygieniatarkastusten toteuma oli 10 %. Valvontasuunnitelman toteutumisaste oli 64 %, mikäli maitohygieniatarkastuksia ei huomioida.

Yhteistoiminta-alueella oli keväällä 2024 *Yersinia enterocolitica* -epidemia, jonka lähde jäi epäselväksi. Alun perin lähteeksi epäiltiin porkkanaraastetta, mutta elintarvikenäytteistä eristetty *Yersinia* ei ollut samaa kantaa kuin sairastuneilla. Sairastuneista eristetty kanta viittasi sikaperäiseen tartuntalähteeseen. Vuoden 2024 aikana Pohjois-Savon alueella *Yersinia enterocolitica* -tapauksia esiintyi muuallakin kuin Ylä-Savossa.

Ympäristönsuojelupalvelut

Talous

7040 Ympäristönsuojelupalvelut	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	327 700	0	327 700	301 049	26 651	91,9
Henkilöstökulut	-412 200	0	-412 200	-392 797	-19 403	95,3
Toimintakulut	-132 500	0	-132 500	-93 505	-38 995	70,6
Toimintakate	-217 000	0	-217 000	-185 254	-31 746	85,4
Laskennalliset kustannukset						
Muut laskennalliset kustannukset	-30 800	0	-30 800	-30 800	0	100
Tehtävän kokonaiskustannukset	-575 500	0	-575 500	-517 103	-58 397	89,9

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Ympäristönsuojelupalveluissa kokonaiskustannusten toteuma oli 89,9 %. Toimintamenot koostuvat pääosin henkilöstömenoista. Lupa- ja valvontamaksujen toteuma oli 105 %. Ympäristönsuojelun kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Yhteistoiminta-alueen kunnille maksettiin yhteistoimintakorvausten palautuksia yhteensä 31 881 €.

Ympäristönsuojelun painopistealueet ja tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024:

- määräaikaistarkastusten suorittaminen valvontaohjelman mukaisesti; toteutui osittain
- maa- ja kiviaineslupien käsittely ja valvonta; valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti
- yritysten jätehuoltoselvitysten jatkaminen; ei toteutunut, koska resursseja priorisoitiin muihin tehtäviin
- Ylä-Savon ja Pohjois-Savon ilmastohankkeisiin osallistuminen; osallistuttiin Ylä-Savon ja Pohjois-Savon ilmastohankkeisiin

Ympäristönsuojelulain mukaisista määräaikaistarkastuksista toteutui 23 % (vuonna 2023 14 %). Tarkastuksia tehtiin yhteensä 529 kpl, lupia myönnettiin 31 kpl ja ilmoituksia käsiteltiin 73 kpl. Lausuntoja annettiin 65 kpl. Maa-aineslain mukaisten tarkastusten toteuma oli 100 %.